

Vinnan í Føroyum má fáa tøkun pening at arbeiða við her og nú

Vinnan her á landi er sum heild í akuttari likviditetskreppu. Mynduleikarnir mugu tí hjálpa vinnuni við útvegan av tøkum peningi sigur Føroya Ídnaðarfelag í eini áheitan á myndugleikarnar. Felagið heitir á myndugleikarnar um at leggja alt smáligt kjak tilsiðis og loysa hetta týðandi málið - so skulu tit síggja, at vit nokk skulu klára okkara part sigur Føroya Ídnaðarfelag m.a. í skrivi, sum er sent okkum.

Í Sosialinum frá 22. mai 1990 eru 4 sera áhuga-verðar greinar, ið allar snúgvá seg um føroyskt vinnulív, tær 2 um flakavinnu og hinar báðar um alivinnu.

Önnur greinin um flakavinnu er ein samrøða við Martin Jacobsen, stjóra á Bacalao. Niðurstøða hansara er:

- 1) Vit hava ov nógv flakavirki og harvið ov smáar eindir, ið ikki eru førar fyri at út-nyttja kapitalapparatið og ta neyðugu ekspertisuna nóg væl.
- 2) Tað er misskilt bygdamenning at spjæða ov nógv flakavirki út um landið, samstundis sum sambandið bygðanna millum er vordið so gott.
- 3) Tey virki, ið noyðast at lata aftur, mugu ikki lata upp aftur sum flakavirki, men sum spesialvirki.
- 4) Ein slik umlegging fer ikki at geva færri arbeiðsplass - tvørturímóti.
- 5) Tað ber væl til at virka vørurnar meira enn gjørt verður í lötuni.
- 6) Tað ber til at reka okkara flakavirki líka rationelt sum t.d. dansk virki av sama slag.

Hin greinin eru viðmerkingar til uppskot til samtyktar, ið lagt er fram á tingi um arbeiðsskapandi tiltøk á flakavirkjum, har áleggjast skal landsstýrinum:

- 1) At umskipa studningslóggevuna fyri fisk, soleiðis at studningurin verður lagdur í søluliðið.
- 2) At eingin studningur verður latin til fisk, sum fer ótilvirkaður av landinum.
- 3) At studningur bert verður latin til fyrsta floks vørur.
- 4) At studningur verður latin í mun til tilvirknina.

- 5) At so hvørt sm betri prisur fæst fyri tilvirktaðu vøruna, fellur studningurin burtur ella lutvist burtur.
- 6) At seta eina skjótt-arbeiðandi nevnd at arbeiða við hesum spurningum og at leggja málið til viðgerðar á Føroya Løgtingi, tá tingið kemur saman á ólavsøku.

Vit skilja boðskapin hjá Martin Jacobsen soleiðis, at nú er tíðin komin til, at tað í hovuðshheitinum skulu verða marknaðarkreftirnar, sum avgera hvussu nógv flakavirki eru í landinum, og at hetta vil gera, at tað verða størri og meira kappingar-førar eindir - líka kappingarførar sum t.d. dansk av sama slag - ið eru førar fyri at skapa enn fleiri arbeiðsplass.

Hinvegin so skilja vit uppskotið hjá sjálvstýrisflokkinum soleiðis, at politikararnir og umsitingin framvegis skulu umsita okkara flakavinnu bert við nýggjum reglum.

Vit skulu ikki leggja okkum úti, hvussu nógv flakavirki skulu vera í Føroyum, men vit vilja greitt siga frá, at vit vóna, at tann áskoðanin vinnur frama, nevnliga at út-nyttja okkara kapasitet og ekspertisu best møguligt, samstundis sum vit leggja doydin á at tilvirka okkara vørur meira og kanska fyrst og fremst á spesialvirkjum, soleiðis at skapt verða fleiri arbeiðsplass. Tó vilja vit fult taka undir við, at í sambandi við einari feinkling og minking av teimum ymiskum stuðulsskipanum, verður studningur til fisk, sum fer ótilvirkaður av landinum.

Vit fegnast serliga um úttalilið, at tað í dag ber til at koya eitt føroyskt flakavirki eins væl og eitt væl ríkið dansk virki av sama slag, tí fáa slik føroysk virki frið at menna

seg, er hóast alt vón fyri føroyskari flaka- og fiskivinnu.

Hinar báðar greinirnar eru um alivinnuna. Áðra greinina hevur Jørgin Gunnarsson skrivað, og er hansara niðurstøða:

- 1) At kreppan í alivinnuni er sjálvskapt og orsakað av uppleggingum politikaranna fyri at tryggja sinum valdøsum og veljarum serligar seldir og í navni bygdamenningarinnar.
- 2) Óneyðugar og skaðiligar avmarkingar eru álagdar alivinnuni.
- 3) Gerast skulu góðar rammulögir fyri alivinnuna at virka undir og latið vinnuna annars passa seg sjálva.

Ta seinnu greinina hevur Gloria Kalsø skrivað, og kemur hon til ta niðurstøðu, at alivinnan hevur ein bráðneyðugan tørv fyri kapitali, og fæst hann til vega og alivinnan annars fær møguleikar at virka rationelt, vil vinnan gerast kappingarfør.

Føroya Ídnaðarfelag vil taka fullt undir við báðum greinskrivurinum i, at vinnuni tørvar friast møgular ræsur og tann neyðuga kapitalin til at figgja skilagóðar ilögur og sunnan rakstur.

Tað eigur tó ikki á nakran hátt at verða skilt so, at vit eru imóti bygdamenning tvørturímóti. Vit halda, at bygdamenning er ein av okkara stóru samfelagsuppgávum, men vit eiga at ansa eftir, at vit í navni bygdamenningarinnar ikki leggja meinbogar í vegin fyri vinnuna sum heild. Bygdamenning má heldur vera íleggingar í gott samband, flutning, stuðul og annar beinleiðis stuðul til virksemin í útjáraøkjunum.

Tað er týðuligt, at tað øll trý umboðini fyri vinnulivið skriva, ber á tað borið, at vinnan skal og kemur at klára seg

undir marknaðarbúskaparligum viðurskiftum, tó við tí treyt, at vinnan annars fær somu seldir sum teir, vit kappast við.

Eitt mál mugu myndugleikar okkara taka upp sum eina eingangsuppgávu sum hjálp til vinnuna, og tað er útvegan av likviditeti. Úrslitið av tí ferdá politikkinum ári frammanundan er tað, at

stórir partur av ilögum okkara hava vist seg at vera skeivar, og tær, sum hava verið rættar, eru vorðnar ov dýrar vegna yvirhitanina av okkara búskapi, soleiðis at tað eru ógvuliga fáar fyrirkur, ið geva nakað avkast av sær og geva sitt ikkast til tann neyðuga likviditetin, fyri ikki at tosa um tey tap, tær skeivu ilögurnar hava havt við sær.

Vinnan hevur tí sum heild eina akutta likviditetshjálpið fyri neyðini. Okkara áheitan á myndugleikarnar vil tí vera - leggið alt smáligt kjak tilsiðis og loysið hetta málið, so skulu tit síggja, at vit nokk skulu klára okkara part. Vit eru altíð tilreiðar at tosa nærri um hetta.

Føroya Ídnaðarfelag

Føroya Ídnaðarfelag heldur tær triggjar greinarnar í Sosialinum herfyri, sum allar viðgjørdu føroyskt vinnulív, vera sera áhuga-verðar. Tað var ein samrøða Sosialurin hevði við Martin Jacobsen, stjóra og so tvær greinar eftir Gloríu Kalsø og Jørgin Gunnarsson, sum Sosialurin endurprentaði úr blaðnum Alarin

Til landsins myndugleikar og Føroya fólk!

Eru mótmælisskriv og undirskriftir ikki gildugar, tá tær koma frá 23 blindum fólkum???

Hvar er rættartryggin í Føroyum???

Hvar er sjálvognarrætturin í Føroyum??

Hvar er demokratiið vordið av í Føroyum??

Eru vit blindu sett aftur, so vit nú hava formyndara?

Er Blindastovnur Føroya ein Heygdarangur??

Hvussu er rættur hjá felag, ið eigur eiginpeningin í fastari ogn??

Hvussu eru okkara jundisku rettindi??

Hava limir Føroya Blindafelagsins ongan rætt til at vera við at taka avgerðir meira, hvørki tá tað snýr seg um Blindastovnin ella hvat ið gjørt verður við okkara miðstöð fyri blind??

Samanbera vit mótmælisskriv og undirskriftir hjá okkum blindu og seldirnar vit fingur!!

Óg nú fólkaflokkurin mótmælir við undirskriftum á sama hátt sum vit gjørdu, eru hesar undirskriftir meira gildugar, enn tær undirskriftir frá okkum, ið blind eru??

Hvur Føroya landsstýri lagt upp í hendurnar á hesum monnum - Petur Simonsen og Jógván Heinesen, - at skalta og valta við Blindastovni Føroya, og valdar nú lögloysi og undirgravandi virksemin, og vit blindu eru koyrd burtur av Blindastovninum av siggjandi og maktstjúkum fólkum sum Petur Simonsen og Jógván Heinesen, ið uttan fyrilið brota niður í staðin fyri at hveigia upp.

Óg er tað ein stór vanlukka fyri okkum, ið nýta skulu henda stovni, at hesir menn, Petur Simonsen og Jógván Heinesen, ikki vita, hvat okkum blindu tørvar og hvussu vit vildu brúka teir møguleikar við

okkara Blindastovni Føroya, miðstöðin fyri blindum og sjónveikum fólk geður okkum.

Vit hava arbeitt við hesum síðani í 1976 og við tógvið stríð hava fingið eitt gott, men tíverri ógvuliga kostnaðarmikið hús á Íslandsvegi 10. Vit eru ikki til reiðar at avhenda hetta hús, hvørki til Jógván Heinesen ella landsstýrisumboðið, formyndaran Petur Simonsen úr Fuglafirði, við dyggum stuðli frá systur síni Marjun Sigurðsdóttir á Almánastovni, ið vit alment klaga fyri maktmisnýtslu og gera ansvarliga fyri blokada imóti okkara verkstaðardeild í nú 2 ár.

Marjun Sigurðsdóttir skuldi via Almánastovna góldið húsaleigu av verkstaðardeildini á Blindastovni Føroya, sum Almánastovan skuldi leiga frá okkum síðani apríl-mai 1988, men enn er ikki eitt oyra inngoldið - og nú koma vit inn í juni, tað harrans árið 1990.

Hvar er henda upphædd á figgarlógini til rakstur av verkstaðnum á Blindastovni Føroya, hvat er hesin peningur brúktur til - Marjun Sigurðsdóttir??

Treytirnar tú - igjøgnum Almánastovna setur fram til landsins myndugleikar, fyri at upphæva blokaduna av verkstaðarpartinum, eru millum annað, at verkstöðini skulu vera vard verkstöð, eins og verkstaðið Vón og verkstaðið í Skrivaragøtu, hvar vit skulu arbeiða fyri 60 oyru um tíman.

Skalt tú Marjun bliva við at broyta reglugerðina fyri Blindastovni Føroya og fúska við lógum, so sum tú nú skal brúka tær, - ber hetta lögloysi til hjá tær Marjun Sigurðsdóttir, - hevur tú sett bróður tinn Petur Simonsen so nógv upp imóti okkum blindu og Blindastovni okkara, at á Blindastovninum nú bert skal verða

eitt vart verkstað, ið Marjun og bróður hennara Petur skulu reka; eru tit bæði eisini tilreiðar at arbeiða fyri eina lön uppá 60 oyru í tíman og eins og »seyður í krubba« í vardum básum, bert tí vit eru sjónveik; hvat eru tit fyri menniskju, tú og bróður tinn??

Tú hevur, líka síðani vit blindu byrjað at arbeiða við Blindastovni Føroya, roynt at leggja henda stovni inn undir teg Marjun og nýtt ymiskar háttir imóti okkum, og boðu vit tí landsstýrið um at koya teg vekk og var tú vekk úr øllum nevndum í januar 1989.

Men eins og tjóvar á nátt er tú Marjun, nú aftur, og ikki nokk við tað, nú er bróður tinn Petur Simonsen við at hjálpa tær at fremja áherðslu og svik, ein ógvuliga óhugnaligur atburður, og lítið seldir tað seg fyri tykkum bæði.

Nú spyrja vit landsins myndugleikar, um hetta er eitt teirra samtykt, og vit á henda mann-minkandi hátt verða undirmerkt sum menniskju, og skal alt sjálvsdirvi og sjálvsálit takast frá okkum?

Vit krevja sjálvi at ráða yvir, hvørji vit vilja vera saman við, samstarva við og hvørjar avgerðir verða gjørðar bæði viðvíkjandi tí folki, vit hava sett í starv á Blindastovni Føroya og hvat ið fer fram á Blindastovninum, miðstöðin fyri blind og sjónveik.

Havandi í huga, at verkstöðini bert er ein lítill partur av okkara miðstöð, ið hevur nógvur aðrar funktiónir fyri okkum sjónveiku, og hesar funktiónir eru vit nógv ið nýta og vilja vit berjast fyri at varðveita saman við okkara fyrstufólki, sjálvt um »funderandi almánastjóri« Marjun Sigurðsdóttir roynir av øllum alvi at leggja henda stovni inn undir seg og sín bróðurskap.

Tórshavn t. 19. mai 1990
Virðingarmest
Andras úr Pállstovu.